
MONOGRAFIE PRAWNICZE

WIERZYTELNOŚCI
ZABEZPIECZONE
PRAWAMI ZASTAWNICZYMI
W UPADŁOŚCI
LIKWIDACYJNEJ

PIOTR HOROSZ

Wydawnictwo C. H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

PIOTR HOROSZ • WIERZYTELNOŚCI ZABEZPIECZONE PRAWAMI
ZASTAWNICZYMI W UPADŁOŚCI LIKWIDACYJNEJ

Polecamy nasze publikacje:

Przemysław Feliga

**STANOWISKO PRAWNE SYNDYKA W PROCESIE
DOTYCZĄCYM MASY UPADŁOŚCI**

Jarosław Zagrodnik

**MODEL INTERAKCJI POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO
ORAZ POSTĘPOWANIA GŁÓWNEGO W PROCESIE KARNYM**

Krzysztof Kozłowski

**PRAWO ŁASKI PREZYDENTA RP. HISTORIA. REGULACJA.
PRAKTYKA**

Paweł Daniluk

PRZESTĘPSTWA PODOBNE W POLSKIM PRAWIE KARNYM

Maria Magdalena Lewandowicz

E-HAZARD. STUDIUM Z KOMPARATYSTYKI PRAWNICZEJ

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

[Kup książkę](#)

WIERZYTELNOŚCI
ZABEZPIECZONE
PRAWAMI ZASTAWNICZYMI
W UPADŁOŚCI
LIKWIDACYJNEJ

PIOTR HOROSZ

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2013

Wydawca: Natalia Adamczyk

Recenzja naukowa:
Prof. UO dr hab. Rafał Adamus

Publikacja dofinansowana przez
Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w Gliwicach

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2013**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: TimPrint
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-5376-0

ISBN e-book 978-83-255-5377-7

[Kup książkę](#)

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Bibliografia	XVII
Wykaz wykorzystanych aktów normatywnych	XXXVII
Wykaz orzecznictwa	XXXIX
Wprowadzenie	1
Rozdział I. Prawa zastawnicze – ogólna charakterystyka	13
§ 1. Zagadnienia ogólne	13
I. Prawa zastawnicze jako zabezpieczenia rzeczowe	13
II. Istota praw zastawniczych	15
§ 2. Hipoteka	19
I. Pojęcie i cel hipoteki	19
II. Przedmiotowy zakres hipoteki	23
III. Ustanowienie hipoteki	25
IV. Zaspokojenie wierzyciela hipotecznego	26
§ 3. Zastaw kodeksowy	27
I. Pojęcie i cel zastawu	27
II. Przedmiotowy zakres zastawu	29
III. Powstanie zastawu	31
IV. Zaspokojenie zastawnika	33
§ 4. Zastaw rejestrowy	36
I. Pojęcie i cel zastawu rejestrowego	36
II. Przedmiotowy zakres zastawu rejestrowego	39
III. Ustanowienie zastawu rejestrowego	41
IV. Zaspokojenie zastawnika rejestrowego z przedmiotu zastawu ...	43
1. Zagadnienia ogólne	43
2. Zaspokojenie zastawnika rejestrowego poprzez przejęcie przedmiotu zastawu na własność	46
3. Zaspokojenie zastawnika rejestrowego poprzez sprzedaż przedmiotu zastawu w drodze przetargu publicznego	48
4. Zawiadomienie zastawcy o zamiarze pozaegzekucyjnego zaspokojenia się przez zastawnika z przedmiotu zastawu	50

§ 5. Inne rodzaje zastawu	52
I. Zastaw skarbowy	52
II. Zastaw finansowy	55
III. Hipoteka morska	61
§ 6. Podsumowanie	64
Rozdział II. Istota postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego	67
§ 1. Upadłość likwidacyjna jako egzekucja generalna	67
§ 2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy PrUpN oraz jej budowa	70
§ 3. Rodzaje postępowań uregulowanych w PrUpN	72
I. Postępowanie upadłościowe a postępowanie naprawcze	72
II. Tryby postępowania upadłościowego	74
§ 4. Funkcje prawa upadłościowego i naprawczego	79
§ 5. Zasada optymalizacji i zasada dominacji grupowego interesu wierzycieli	83
I. Zasada optymalizacji	83
II. Zasada dominacji grupowego interesu wierzycieli a uprzywilejowanie wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi	85
§ 6. Sytuacja wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi na tle założeń postępowań upadłościowych w wybranych państwach	87
§ 7. Podsumowanie	97
Rozdział III. Sytuacja wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi na mieniu upadłego w kontekście historyczno-prawnym	99
§ 1. Zagadnienia ogólne	99
§ 2. Zasady zaspokajania wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi na majątku upadłego w oparciu o przepisy PrUp do czasu nowelizacji z 1997 r.	101
I. Dopuszczalność kontynuowania egzekucji ze składnika majątku upadłego obciążonego prawem zastawniczym	101
II. Prawo wierzyciela rzeczowego do zaspokojenia z ceny uzyskanej ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia przez syndyka	103
§ 3. Zasady zaspokajania wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi na majątku upadłego, w oparciu o przepisy PrUp, po wejściu w życie nowelizacji z 1997 r.	106
I. Wyłączenie możliwości kontynuowania egzekucji celem zaspokojenia wierzyciela zabezpieczonego rzeczowo z przedmiotu zabezpieczenia po ogłoszeniu upadłości dłużnika	106
II. Znaczenie art. 113 PrUp dla wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi	108

III. Zaspokojenie zastawnika w oparciu o art. 117 PrUp	110
1. Treść art. 117 PrUp	110
2. Zaspokojenie zastawnika rejestrowego	111
IV. Zaspokojenie wierzyciela hipotecznego	113
V. Kolejność zaspokajania wierzytelności pod rządami PrUp	115
§ 4. Podsumowanie	118
Rozdział IV. Wierzytelności zabezpieczone prawami zastawniczymi na etapie wszczęcia postępowania upadłościowego	121
§ 1. Zagadnienia ogólne	121
§ 2. Podstawy ogłoszenia upadłości	122
§ 3. Wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo jako uprawnieni do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika	124
§ 4. Wpływ istnienia wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo na postanowienie sądu w przedmiocie ogłoszenia upadłości	129
§ 5. Ogłoszenie upadłości dłużnika	131
§ 6. Podsumowanie	133
Rozdział V. Skutki ogłoszenia upadłości likwidacyjnej dla wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi na majątku upadłego	135
§ 1. Zagadnienia ogólne	135
§ 2. Masa upadłości	137
I. Skład masy upadłości	137
II. Wyłączenie z masy upadłości składników mienia nienależących do upadłego	140
III. Zakaz dokonywania przez upadłego czynności prawnych dotyczących mienia wchodzącego do masy upadłości, wobec którego upadły utracił prawo zarządu	141
IV. Zakaz obciążania masy upadłości	143
§ 3. Skutki ogłoszenia upadłości dla zobowiązań upadłego w zakresie dotyczącym wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi	148
I. Skutki ogłoszenia upadłości likwidacyjnej dla wymagalności zobowiązań pieniężnych upadłego, których spłata została zabezpieczona prawami zastawniczymi	148
II. Zaspokajanie z masy upadłości odsetek od wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi	153
§ 4. Skutki ogłoszenia upadłości likwidacyjnej dla prowadzonych w stosunku do upadłego postępowań sądowych i administracyjnych w zakresie dotyczącym wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi	155
§ 5. Podsumowanie	159

Rozdział VI. Bezskuteczność czynności upadłego polegających na ustanowieniu prawa zastawniczego	161
§ 1. Zagadnienia ogólne	161
§ 2. Pojęcie i rodzaje bezskuteczności czynności upadłego	163
§ 3. Przypadki bezskuteczności ustanowienia przez upadłego zastawu lub hipoteki z mocy prawa	165
I. Bezskuteczność ustanowienia zastawu bądź hipoteki na podstawie art. 127 ust. 1 i 2 PrUpN	165
II. Bezskuteczność ustanowienia zastawu bądź hipoteki na podstawie art. 127 ust. 3 PrUpN	169
III. Bezskuteczność ustanowienia zastawu bądź hipoteki wynikająca z art. 128 PrUpN	176
1. Zakres art. 128 PrUpN w relacji do art. 127 PrUpN	176
2. Bezskuteczność w stosunku do masy upadłości ustanowienia przez upadłego zastawu lub hipoteki wynikająca z art. 128 PrUpN	178
3. Zastosowanie art. 128 PrUpN w przypadku czynności prawnych upadłego polegających na obciążeniu jego majątku prawem zastawniczym	184
§ 4. Uznanie obciążenia majątku upadłego hipoteką bądź zastawem za bezskuteczne postanowieniem sędziego-komisarza – art. 130 PrUpN	186
I. Treść i zakres art. 130 PrUpN	186
II. Przesłanki uznania obciążenia majątku upadłego prawami zastawniczymi za bezskuteczne	191
III. Uznanie obciążenia majątku upadłego za bezskuteczne przez sędziego-komisarza	198
§ 5. Zaskarżanie czynności upadłego powodujących obciążenie jego majątku prawami zastawniczymi poprzez skargę pauliańską	200
§ 6. Sytuacja wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi bezskutecznymi wobec masy upadłości	202
§ 7. Podsumowanie	204
Rozdział VII. Zgłoszenie i ustalenie wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego	205
§ 1. Zagadnienia ogólne	205
§ 2. Lista wierzytelności	206
I. Znaczenie i treść listy wierzytelności	206
II. Umieszczenie na liście wierzytelności zabezpieczonej hipoteką lub wpisem w rejestrze na majątku upadłego położonym za granicą	208

§ 3. Zgłaszanie i ustalanie wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego	210
§ 4. Zaskarżanie listy wierzytelności	216
§ 5. Zatwierdzanie, prostowanie i uzupełnianie listy wierzytelności	218
§ 6. Przepis art. 264 PrUpN i jego znaczenie dla wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi w przypadku umorzenia postępowania upadłościowego	219
§ 7. Umorzenie postępowania upadłościowego na podstawie art. 361 PrUpN	221
§ 8. Podsumowanie	224
Rozdział VIII. Wierzytelności zabezpieczone ograniczonymi prawami rzeczowymi na etapie likwidacji masy upadłości	227
§ 1. Zagadnienia ogólne	227
§ 2. Likwidacja masy upadłości	228
I. Pojęcie likwidacji masy upadłości i czynności przygotowawcze	228
II. Przebieg likwidacji masy upadłości – ogólna charakterystyka	230
§ 3. Sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego lub jego zorganizowanej części a prawa zastawnicze na jego składnikach	232
I. Sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego	232
II. Zbycie zorganizowanych części przedsiębiorstwa upadłego	235
§ 4. Skutki sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia dokonanej w postępowaniu upadłościowym	237
I. Odwołanie do przepisów KPC dotyczących skutków sprzedaży egzekucyjnej	237
II. Skutki sprzedaży obciążonej hipoteką nieruchomości upadłego	239
III. Skutki sprzedaży przedmiotu zastawu w postępowaniu upadłościowym	244
§ 5. Likwidacja masy upadłości a sytuacja wierzytelności zabezpieczonych zastawem rejestrowym lub finansowym na majątku upadłego	245
I. Regulacje PrUpN dopuszczające szczególny tryb zaspokojenia zastawnika rejestrowego	245
1. Zagadnienia ogólne	245
2. Pozaegzekucyjne sposoby zaspokojenia zastawnika rejestrowego przewidziane w art. 327 ust. 1 PrUpN	247
3. Sposoby zaspokojenia zastawnika rejestrowego, przewidziane w art. 327 ust. 1 PrUpN	249
II. Zaspokojenie zastawnika rejestrowego w trybie przewidzianym w art. 327 PrUpN	253
1. Sytuacje wyodrębnione w art. 327 PrUpN	253

2. Zaspokojenie zastawnika rejestrowego w sytuacji gdy przedmiot zastawu znajduje się w posiadaniu jego lub osoby trzeciej	255
3. Zaspokojenie zastawnika rejestrowego w sytuacji, gdy przedmiot zastawu znajduje się w posiadaniu syndyka	259
4. Zbieg pozaegzekucyjnych sposobów zaspokojenia zastawnika rejestrowego	266
5. Obowiązek rozliczenia się z syndykiem w przypadku zaspokojenia zastawnika rejestrowego z przedmiotu zastawu	267
A. Zagadnienia ogólne	267
B. „Rozliczenie się” zastawnika z syndykiem w przypadku przejęcia przedmiotu zastawu rejestrowego na własność	269
C. „Rozliczenie się” zastawnika rejestrowego z syndykiem w przypadku zaspokojenia zastawnika w trybie art. 24 ZastRejU	271
III. Przepis art. 330 PrUpN, jako <i>lex specialis</i> w stosunku do art. 327 i 328 PrUpN	274
§ 6. Podsumowanie	280
Rozdział IX. Zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi w upadłości likwidacyjnej – prawo odrębności	283
§ 1. Fundusze masy upadłości i plan podziału – ogólna charakterystyka ...	283
§ 2. Prawo odrębności	286
I. Zagadnienia ogólne	286
II. Istota prawa odrębności jako przejawu uprzywilejowania wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi	287
III. Należności pokrywane z sumy uzyskanej z likwidacji przedmiotu zabezpieczenia	293
IV. Kolejność zaspokajania wierzytelności z sumy uzyskanej z likwidacji przedmiotu zabezpieczenia w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego	301
1. Wyłączenie zastosowania przepisu art. 342 PrUpN	301
2. Należności podlegające zaspokojeniu z sumy uzyskanej ze zbycia przedmiotu zabezpieczenia przed wierzytelnościami zabezpieczonymi prawami zastawniczymi	302
3. Kolejność zaspokajania wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi w ramach prawa odrębności	304
A. Odwołanie do przepisów prawa cywilnego regulujących zasady ustalania pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych	304
B. Kolejność zaspokajania wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi według przepisów prawa cywilnego	306

C. Kolejność zaspokajania wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi w ramach prawa odrębności – podsumowanie	311
V. Zbieg praw zastawniczych zabezpieczających jedną wierzytelność w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego	312
§ 3. Odrębny plan podziału	315
I. Sporządzenie odrębnego planu podziału	315
II. Wykonanie odrębnego planu podziału	317
§ 4. Sytuacja wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi na majątku upadłego niezaspokojonych w całości z sumy uzyskanej ze zbycia przedmiotu zabezpieczenia	318
§ 5. Zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonej prawami zastawniczymi w upadłości konsumenckiej	322
I. Upadłość konsumencka jako odrębne postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku upadłego	322
II. Zaspokojenie wierzytelności zabezpieczonej prawami zastawniczymi w upadłości konsumenckiej	325
1. Zagadnienia ogólne	325
2. Znaczenie art. 491 ⁶ PrUpN dla sytuacji wierzytelności zabezpieczonych prawami zastawniczymi w upadłości konsumenckiej	325
§ 6. Podsumowanie	328
Rozdział X. Wierzytelności zabezpieczone prawami zastawniczymi w upadłości transgranicznej	331
§ 1. Skuteczność zabezpieczeń rzeczowych w transgranicznym postępowaniu upadłościowym	331
§ 2. Rozporządzenie Nr 1346/2000 o międzynarodowym postępowaniu upadłościowym	339
I. Zagadnienia ogólne	339
II. Zakres zastosowania rozporządzenia 1346/2000	341
III. Prawa rzeczowe osób trzecich – art. 5 rozporządzenia 1346/2000	344
§ 3. Akty UNCITRAL	349
§ 4. Podsumowanie	351
Zakończenie	353
Indeks rzeczowy	357

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

dKPC	Kodeks postępowania cywilnego powstały z połączenia rozporządzeń Prezydenta RP z 29.11.1930 r. (Dz.U. Nr 83, poz. 651) i 27.10.1932 r. (Dz.U. Nr 93, poz. 803), ogłoszonych jako tekst jednolity w obwieszczeniu Ministra Sprawiedliwości z 25.8.1950 r. (Dz.U. Nr 43, poz. 394 ze zm.)
dPPM	ustawa z 12.11.1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 46, poz. 290 ze zm.)
FundInwU	ustawa z 27.5.2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.)
InsO	<i>Insolvenzordnung</i> z 5.10.1994 r. (BGBl 1994, 1, s. 2866) (niemieckie Prawo insolwencyjne)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
KM	ustawa z 18.9.2001 r. – Kodeks morski (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 217, poz. 1689 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
KSH	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
KWU	ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.)
ObrFinU	ustawa z 29.7.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 ze zm.)
OfertPublU	ustawa z 29.7.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 185, poz. 1439 ze zm.)
OrdPod	ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.)
PPM	ustawa z 4.2.2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. Nr 80, poz. 432)
PrUp	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.)

PrUpN	ustawa z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1112 ze zm.)
RachU	ustawa z 29.9.1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 330)
rozporządzenie 1346/2000	rozporządzenie Nr 1346/2000 Rady (WE) z 29.5.2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.Urz. UE L 160 z 30.6.2000 r., s. 190 i n.)
ZabezpFinU	ustawa z 2.4.2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 942)
ZastRejU	ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569 ze zm.)
ZmPrUp (1997)	ustawa z 31.7.1997 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe i niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 117, poz. 751)
ZmPrUpN (2009)	ustawa z 6.3.2009 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 53, poz. 434)
ZmKWU (2009)	ustawa z 26.6.2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 131, poz. 1075)

2. Czasopisma i publikatory

BSN	Biuletyn Sądu Najwyższego
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Gl.	Glosa
GP	Gazeta Prawna
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
MoP	Monitor Prawniczy
MSiG	Monitor Sądowy i Gospodarczy
OSAB	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSA WK	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
Pal.	Palestra
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PB	Prawo Bankowe
Pr. Gosp.	Prawo Gospodarcze

Pr. Sp.	Prawo Spółek
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	Rejent
SC	Studia Cywilistyczne
SI	Studia Iuridica
SP	Studia Prawnicze
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
Wok.	Wokanda
Zb. Orz.	Zbiór Orzeczeń
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

3. Organy orzekające

SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

4. Inne skróty

art.	artykuł
j.s.t.	jednostka samorządu terytorialnego
n.	następny
Nr	numer
pkt.	punkt
post.	postanowienie
poz.	pozycja
s.	strona
SN (7)	uchwała Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów
SP	Skarb Państwa
t.j.	tekst jednolity
uchw.	uchwała
UE	Unia Europejska
wyr.	wyrok

Bibliografia

- Adamus R.*, Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego w prawie upadłościowym i naprawczym, [w:] *A. Witosz* (red.), Instytucje prawa upadłościowego i naprawczego, Katowice 2006
- Adamus R.*, Dochodzenie roszczeń z tytułu czynności upadłego bezskutecznych z mocy prawa, *MoP* 2011, Nr 16
- Adamus R.*, Europejskie postępowanie insolwencyjne, *Pr. Sp.* 2004, Nr 2
- Adamus R.*, Miejsce prawa upadłościowego i naprawczego w systemie prawa, *PUG* 2011, Nr 1
- Adamus R.*, Postępowanie naprawcze w świetle ustawy – prawo upadłościowe i naprawcze. Aspekty prawne, układ, wzory pism i dokumentów, Bydgoszcz 2005
- Adamus R.*, Przedsiębiorstwo upadłego w upadłości likwidacyjnej, Warszawa 2011
- Adamus R.*, Układ likwidacyjny w postępowaniu upadłościowym, [w:] *A. Witosz* (red.), Instytucje prawa upadłościowego i naprawczego, t. 2, Katowice 2008
- Adamus R.*, Upadłość a hipoteka na mieniu upadłego, Warszawa 2010
- Adamus R.*, Upadłość a przewłaszczenie na zabezpieczenie. Komentarz, Warszawa 2010
- Adamus R.*, Wierzytelności banku w upadłości konsumenckiej, *Jurysta* 2009, Nr 3-4
- Adamus R.*, Wierzytelności zabezpieczone rzeczowo w upadłości układowej, *Rej.* 2009, Nr 11
- Adamus R.*, Zdolność naprawcza i przesłanki dla wszczęcia postępowania naprawczego, *MoP* 2003, Nr 22
- Adamus R.*, [w:] *A. Witosz* (red.), Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Warszawa 2010
- Adamus R.*, [w:] *R. Adamus, A. J. Witosz, A. Witosz*, Upadłość konsumencka. Komentarz praktyczny, Warszawa 2009
- Adamus R., Witosz A.J., Witosz A.*, Upadłość konsumencka. Komentarz praktyczny, Warszawa 2009
- Allerhand M.*, Prawo upadłościowe. Komentarz, Bielsko-Biała 1991
- Ahl M., Szpunar M.*, Prawo europejskie, Warszawa 2011
- Altman E. I., Hotchkiss E.*, Trudności finansowe a upadłość firm, Warszawa 2007
- Antoniuk J. R., Horosz P.* (red.), Prawne podstawy przedsiębiorczości, wyd. II, Warszawa 2009
- Armada-Rudnik P.*, Prawo hipoteczne po nowelizacji z 26.6.2009 r., *MoP* 2010, Nr 1
- Armatuska M.*, Uznanie zagranicznych postępowań upadłościowych na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego, Warszawa 2011
- Aslanowicz M.*, Spółka partnerska, Warszawa 2004
- Babiarz-Mikulska K.*, Status prawny wierzyciela w polskim postępowaniu naprawczym, Kraków 2006

- Babiarz-Mikulska K.*, Wierzyciele w prawie upadłościowym – ogólna charakterystyka i klasyfikacja na gruncie prawa upadłościowego i naprawczego, Pr. Sp. 2004, Nr 7-8
- Bagan-Kurluta K.*, Prawo prywatne międzynarodowe, Warszawa 2006 i 2011
- Balz M.*, Das neue Europäische Insolvenzverfahren, Zeitschrift für Wirtschaftsrecht 1996
- Barta J.*, *Markiewicz R.*, Prawo autorskie i prawa pokrewne, Warszawa 2008
- Barcz J.* (red.), Prawo Unii Europejskiej, Warszawa 2004
- Barcz J.*, Swoboda przedsiębiorczości, [w:] *J. Barcz* (red.), Prawo Unii Europejskiej, Warszawa 2004
- Berek M.*, Datio in solutum w polskim prawie cywilnym, KPP 2012, Nr 3
- Bieliński A. K.*, *Pannert M.*, Prawo cywilne – część ogólna. Prawo rzeczowe, Warszawa 2008
- Bieniek T.*, Charakter prawny spółki komandytowo-akcyjnej, Kraków 2005
- Biernat S.*, Prawo Unii Europejskiej a prawo państw członkowskich, [w:] *J. Barcz* (red.), Prawo Unii Europejskiej, Warszawa 2004
- Bodarski R.*, Prawo upadłościowe i naprawcze w zarysie, Warszawa 2004
- Bogdan M.*, Insolvency Law in European Union, [w:] *B. von Hoffman* (red.), European Private International Law, Nijmegen 1998
- Borkowski P.*, *Trzeźniewski-Kwiecień J.*, Wpisy do ksiąg wieczystych, Warszawa 2002
- Boruta I.*, Swoboda przepływu osób, [w:] *J. Barcz* (red.), Prawo Unii Europejskiej, Warszawa 2004
- Brol J.*, Postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu – wybrane problemy prawne, PPH 2003, Nr 12
- Brol J.*, Podstawowe kierunki zmian w postępowaniu upadłościowym, PPH 2003, Nr 8
- Brol J.*, Prawo upadłościowe i układowe, Zielona Góra 1992
- Brol J.*, Prawo upadłościowe po nowelizacji, MoP 1997, Nr 10
- Brol J.*, Z problematyki międzynarodowych aspektów upadłości i postępowania upadłościowego, PPH 1998, Nr 12
- Brol J.* (red.), Niemieckie prawo insolwencyjne, Warszawa 1996
- Brudziński P.*, Niektóre zabezpieczenia finansowe. Komentarz, LEX/E1 2010
- Brzeszczyńska S.*, Umowy w obrocie nieruchomościami, Warszawa 2005
- Brzozowski A.*, *Kocot W. J.*, *Skowrońska-Bocian E.*, Prawo cywilne. Część ogólna, Warszawa 2013
- Buk H.*, [w:] *A. Witosz* (red.), Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Warszawa 2010
- Burian B.*, [w:] *E. Gniewek*, *P. Machnikowski* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2013
- Całus A.*, Przewodnik po źródłach i podstawowych instytucjach prawa prywatnego (handlowego) w systemach prawnych Europy kontynentalnej, Wielkiej Brytanii i USA, Warszawa 1992
- Chilarski T.*, Prawa osobiste i roszczenia ujawnione w księdze wieczystej, a postępowanie upadłościowe, PPH 2006, Nr 5
- Chilarski T.*, Upadłość transgraniczna w prawie Unii Europejskiej, Warszawa 2008
- Chilarski T.*, *Grzejszczak P.*, Jurysdykcja krajowa w międzynarodowym postępowaniu upadłościowym, PPH 2004, Nr 2

- Chrapoński D.*, [w:] *A. Witosz* (red.), *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Warszawa 2010
- Chyczewska J.*, *Przełączenie nieruchomości na zabezpieczenie w świetle prawa upadłościowego i naprawczego*, PPH 2008, Nr 2
- Cieślak S.*, *Charakterystyka pojęć wierzytelności upadłościowej, wierzyciela upadłościowego oraz sposobu zaspokojenia wierzytelności upadłościowej*, PPH 1997, Nr 12
- Cieślak S.*, *Fundusze masy upadłości – postępowanie podziałowe. Komentarz*, Warszawa 2004
- Cieślak S.*, *Podział funduszy masy upadłości*, Warszawa 2000
- Cieślak S.*, *Stopień sformalizowania postępowania upadłościowego*, MoP 2005, Nr 11
- Cieślak S.*, *Zdolność upadłościowa w prawie francuskim (podmiotowa przesłanka wszczęcia postępowania naprawczego i likwidacyjnego)*, PS 1999, Nr 3
- Cieślak S.*, *Przedmiotowe przesłanki wszczęcia postępowania naprawczego i likwidacyjnego według prawa francuskiego*, PS 1999, Nr 4
- Cieśliński A.*, *Wspólnotowe prawo gospodarcze*, Warszawa 2003
- Ciszewski J.* (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2013
- Cyman D.*, *Prawo upadłościowe i naprawcze*, Bielsko-Biała 2008
- Czajka D.*, *Prawo upadłościowe*, Warszawa 2004
- Czajka D.*, *Postępowanie naprawcze*, Warszawa 2004
- Czajkowska-Matosiuk K.*, *Prawo cywilne – część ogólna, prawo rzeczowe i zobowiązania*, Warszawa 2009
- Czapliński W.*, *Swoboda przepływu towarów*, [w:] *J. Barcz* (red.), *Prawo Unii Europejskiej*, Warszawa 2004
- Czech T.*, *Hipoteka. Komentarz*, Warszawa 2011
- Czech T.*, *Hipoteka obejmująca roszczenia o czynsz najmu lub dzierżawy*, *Rej.* 2008, Nr 1
- Czech T.*, *Wymagalność zabezpieczonej wierzytelności jako przesłanka wykonania zabezpieczenia*, MoP 2011, Nr 23
- Czech T.*, *Zabezpieczenie odsetek od wierzytelności hipotecznej*, *Rej.* 2003, Nr 4
- Czech T., Werner A.*, *Bezskuteczność zabezpieczenia i zapłaty długu niewymagalnego na podstawie art. 127 ust. 3 Prawa upadłościowego i naprawczego, cz. I*, PUG 2010, Nr 1
- Czech T., Werner A.*, *Bezskuteczność zabezpieczenia i zapłaty długu niewymagalnego na podstawie art. 127 ust. 3 Prawa upadłościowego i naprawczego, cz. II*, PUG 2010, Nr 2
- Czerniawski R.*, *Zarząd spółki akcyjnej*, Warszawa 2008
- Czernik K.*, *Prawo upadłościowe i naprawcze – podstawowe zagadnienia*, PPH 2005, Nr 5
- Czerski P.*, *Zastaw skarbowy jako forma zabezpieczenia należności podatkowych*, Kraków 2004
- Dadańska K. A.*, [w:] *K. A. Dadańska, T. A. Filipiak, A. Kidyba* (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz, t. II, Własność i inne prawa rzeczowe*, Warszawa 2009
- Dietrich M.*, *Zastaw rejestrowy – ograniczone prawo rzeczowe szczególnego rodzaju*, MoP 1998, Nr 5
- Dragon P.*, [w:] *A. Witosz* (red.), *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Warszawa 2010